

Громова Ольга Миколаївна,
здобувач кафедри господарського та екологічного права
(Донецький юридичний інститут МВС України)

ЩОДО ПРОТЕКЦІОНІЗМУ НА РИНКУ НАДАННЯ ОХОРОННИХ ПОСЛУГ

У багатьох зарубіжних країнах важливе значення у забезпеченні захисту економічної безпеки суб'єктів господарювання отримали приватні та колективні охоронні підприємства та служби безпеки.

У той же час, прогноз відносно розвитку в Україні діяльності приватних служб безпеки, запозичення ними кращих європейських і світових стандартів сервісу, міг би бути більш оптимістичним за наявності декількох умов. Співробітники правоохоронних органів мають різко скоротити свою не службову участь у забезпеченні безпеки приватних структур (виконання замовлень приватних осіб з використанням робочого часу і службового становища); колишні співробітники правоохоронних органів не повинні використовувати у своїх підприємницьких інтересах державну інфраструктуру і співробітників правоохоронних органів. Держава зобов'язана забезпечити неухильну реалізацію цих умов.

Аналіз зарубіжного законодавства дає підстави зробити висновок про те, що приватні детективні бюро й служби безпеки в розвинених країнах надають істотну допомогу місцевим правоохоронним органам у боротьбі з організованою злочинністю, порушеннями громадського порядку, промисловим шпигунством, шахрайством у бізнесі тощо. Але головним є те, що такі служби є найбільш ефективними структурами у справі захисту економічної безпеки суб'єктів господарювання як від промислових шпигунів, так і від зазіхань «рейдерів» на майно та органи управління.

Діяльність із захисту економічної безпеки суб'єктів господарювання проводилася іще у Давньому Римі, Давньому Китаї, у середньовічних країнах Європи та Азії та активізувалася у XIX-XX століттях. Законодавство, яким регулюється господарська діяльність недержавних охоронних агентств,

детективних фірм та служб безпеки, сформувалося у США та розвинених країнах Європи уже у ХХ столітті. Особливістю сучасного законодавства переважної більшості країн ЄС є надання можливості роботи у них лише громадянам країн ЄС, висунення вимог до працівників щодо «чистої» біографії, наявності певних професійних навичок, вимог до суб'єктів господарювання у сфері охорони щодо якісного матеріального забезпечення спеціальними засобами (різниця у законодавстві різних країн полягає у межах видів та способів застосування зброї і спеціальних засобів). Вважаємо нормальною практику протекціонізму вітчизняних спеціалізованих служб охорони. Право на володіння вогнепальною, травматичною зброєю, спеціальними засобами та їх застосування не повинно надаватися іноземцям. Частиною першою статті 11 Закону України «Про охоронну діяльність» визначено, що персоналом охорони можуть бути дієздатні громадяни України. Тому від застосування зброї та спеціальних засобів іноземцями на території України названий Закон застерігає.

В українському господарському законодавстві (зокрема у транспортному, страховому, фінансовому законодавстві) наявні норми, які забороняють іноземцям утворювати суб'єкти господарювання певного виду чи займатися певним видом діяльності (так, законодавством про здійснення автомобільних перевезень пасажирів за єдиним виключенням заборонено іноземному перевізнику перевозити пасажирів між двома населеними пунктами України. Серед іншого ліцензію може бути анульовано у разі: - виявлення недостовірних відомостей у документах, поданих суб'єктом господарювання для одержання ліцензії; - встановлення факту передачі ліцензії або її копії іншій юридичній або фізичній особі для здійснення господарської діяльності; - встановлення факту неподання в установлений строк повідомлення про зміну даних, зазначених у документах, що додавалися до заяви про видачу ліцензії [1, с. 190; 2]. Після цього такий суб'єкт не може здійснювати певний вид діяльності та ще й потерпає від санкцій. У сфері освіти відбувається підтримка не просто вітчизняних суб'єктів, але й державної та комунальної форм власності. Зазначається, що збільшення набору студентів на комерційній основі може

поламати прогресивні традиції навіть найбільш відомих університетів. А в суспільних (державних) університетах необхідно захищати існуючі стандарти від деградації через комерційну спрямованість [3, с. 167-168]). Тому не буде чимось незвичним визначення у Законі України «Про охоронну діяльність» та у ліцензійних умовах до здійснення охоронної діяльності положення про те, що утворення (заснування) недержавної охоронної служби можливе лише громадянами України та/або підприємствами - резидентами України.

Слід звернути увагу на значний перелік завдань, які вирішують іноземні приватні охоронні служби. Крім суто поліцейських функцій (захист життя і власності громадян, запобігання і розкриття злочинів, контроль за технічним станом транспортних засобів), вони забезпечують перепускний режим, пожежну безпеку на підприємствах і в офісах, ведуть боротьбу з промисловим шпигунством і витоком інформації (контррозвідка), збирають відомості про конкуруючі фірми й осіб, що претендують на звільнені посади (розвідка), проводять розслідування причин виробничих аварій і травм. Співпраця між виробничими суб'єктами господарювання та такими компаніями може стати серйозною запорукою захисту економічної безпеки перших від найрізноманітніших загроз сучасного конкурентного світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шелухін М. Л. Транспортне право України. Академічний курс. [підручник] / за ред. М. Л. Шелухіна. — К.: Ін Юре, 2008. — 896 с.
2. Шелухін М.Л. Правове забезпечення збереження вантажів при залізничних перевезеннях: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Інститут економіко-правових досліджень Національної академії наук України. — Донецьк, 2002. — 19 с.
3. Деревянко Б. В. Ліцензування як засіб регулюючого впливу держави на діяльність навчальних закладів / Б. В. Деревянко // Форум права. — 2011. — № 4. — С. 167—178 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-4/11dbvdnz.pdf>.